

Ministarstvo
za informaciono društvo i telekomunikacije

BEZBJEDNOST DJECE NA INTERNETU

Na internetu možete da učite, istražujete, igrate se, zabavljate se, dopisujete i razgovarate sa mnogima.

Kad koristite internet, budite oprezni!

- Ime i prezime, adresa stanovanja, brojevi telefona, ime škole, sportskog kluba i slično, su lične informacije koje ne treba da ostavljate na internetu bez znanja roditelja i ne otkrivajte svakome.
- Sadržaji koji se nude na internetu nisu uvijek dobronamjerni, mogu biti i opasni i štetni, i mogu vas uznemiriti.
- Lozinku čuvajte za sebe, samo roditeljima kažite, sigurno će je čuvati.
- U komunikaciji sa drugima imajte manire, ne vrijeđajte, ne podstičite govor mržnje i nasilja.
- Na internetu možete da učite, istražujete, igrate se, zabavljate, dopisujete i razgovarate sa mnogima.
- Na internetu, kao i u svijetu oko tebe, možete sresti različite ljude, a neki od njih mogu vas povrijediti.

Upotreba mobilnog telefona

Internetu možete pristupiti i uz pomoć mobilnog telefona i na taj način se možete dopisivati sa vršnjacima. Dok se dopisujete, može se desiti da primite i poruke koje imaju uznemiravajući sadržaj, od osoba koje nisu dobronamjerne ili koje ne poznajete u realnom svijetu. U tom slučaju, nemojte odgovoriti na poruku i odmah o tome obavijestite roditelje ili odraslu osobu u koju imate povjerenja.

Elektronska pošta

Elektronsku poštu možete koristiti da se dopisujete sa prijateljima širom svijeta. Pomoću elektronske pošte možete slati pisma, elektronske razglednice, fotografije, filmove. To je brz i jeftin način da se dogovarate sa drugovima oko domaćih zadataka i drugih školskih aktivnosti. Najbolje bi bilo da za elektronsku poštu koristite zajedničku porodičnu e-adresu i filtere za bezbjednu poštu. Nikad ne otvarajte pisma ili poruke koje stižu od nepoznatog pošiljaoca, jer mogu sadržavati virus ili druge neprimjerene sadržaje.

Web kamera

Putem web kamere možete vidjeti ljude sa kojima razgovarate, kao i da oni vide vas, zato je poželjno da roditelji budu uz vas.

Na ovaj način razgovarajte samo sa osobama koje poznajete. Čim prestanete da je koristite, isključite je.

**Kad koristiš internet,
BUDI OPREZAN!**

Kompjuterske igre

Na internetu možete da se igrate u interaktivnim mrežnim igrama sa drugom djecom. U tim igrama nikad ne otkrivajte svoj identitet. Dok igrate, razvijate takmičarske sposobnosti i vještine u ovladavanju tom virtuelnom igrom. Vaše ponašanje treba da bude odgovorno i pristojno.

CHAT

Ako ste zainteresovani za četovanje prvo razgovarajte sa roditeljima. Četovanjem možete da upoznate drugu djecu. Možete da razgovarate o zajedničkim temama koje vas zanimaju (hobijima, sportu, muzici, filmovima, školi). Ali, ta komunikacija treba da bude odgovorna i oprezna, jer na internetu postoje ljudi koji nisu dobronamjerni i koji koriste internet da bi povrijedili druge.

Instant mesindžeri

Ako ste zainteresovani za ovaj program, prvo razgovarajte sa roditeljima.

Instant mesindžeri služe za grupno dopisivanje. Omogućavaju da se dopisujete sa grupom prijatelja u realnom vremenu. Prednosti „mesindžera“ u onlajn komunikaciji su da možete napraviti svoju listu prijatelja.

Društvene mreže

Ako ste zainteresovani za neku društvenu mrežu, prvo razgovarajte sa roditeljima.

Na internetu možete napraviti svoj profil. Sve informacije koje otkrijete o sebi, svojoj porodici i prijateljima neko može zloupotrijebiti. Sve što ste postavili na svoj profil postaje javno i više ga ne možete kontrolisati.

INTERNET BONTON

- Nije dobro pisati velikim slovima, to se smatra vikanjem.
- Ne šalјite velike količine podataka ljudima koji od vas to nisu tražili.
- Ako se želimo našaliti, koristimo „smajlice“ kako bi nas ljudi lakše shvatili.
- Nikad nemoјte vrijeđati zbog nacionalne, rasne ili vјerske pripadnosti.
- Poruke pišite u prijatelјskom tonu.
- Nikad ne psujte i ne vrijeđajte osobe s kojima komunicirate putem chata, Facebooka...
- Nikad, ali nikad se ne predstavljajte kao neko drugi.
- Slanje lanaca sreće i poruka koje obećavaju laku i brzu zaradu nije pristojno.
- Poštujte vlasnička prava.

Ministarstvo
za informaciono društvo i telekomunikacije

www.mid.gov.me

